

250730

การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

กรรณิการ์ นิรัติศยกุล

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

๖๐๐๒๕๕๖๓๗

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

250730

การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

กรรณิการ์ นิรัติศยกุล

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

กรรมการ นิรติศยกุล

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว

.....กรรมการ

อาจารย์ ดร.วรพงษ์ ตระการศิรินนท์

.....กรรมการ
อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....
อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

29 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้กรุณาใช้เวลาในการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา อีกทั้งให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนในทุกๆด้านอย่างดียิ่ง รวมถึงการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมศักดิ์ เกียวกิ่งแก้ว และอาจารย์ ดร.วรพงศ์ ตระการศิริรัตน์ ประธานและกรรมการการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ เรียบร้อยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ตลอดจนขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือบริการ ประสานงานด้านต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ผู้นำชุมชนตำบลสันผีเสื้อ ข้าราชการ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ และประชาชนตำบลสันผีเสื้อ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลแก่ผู้เขียน จนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระสำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ เพื่อนนักศึกษาปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตร์ (ภาคพิเศษ) รุ่นที่ 11 ทุกท่านที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จได้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวผู้ที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จและเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งที่ทำให้การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ ผู้เขียนได้ทุ่มเทและตั้งใจทำอย่างดีที่สุด หากมีสิ่งขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยเป็นอย่างสูงและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าแบบอิสระนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรรณิการ์ นิวัติศยุกุล

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัด
เชียงใหม่

ผู้เขียน

นางกรรณิการ์ นริตติขกุล

ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

บทคัดย่อ

250730

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการวางแผน ศึกษาการดำเนินงาน การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ตลอดจนระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปเป็นแนวทางพัฒนาการ จัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้การ สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มบุคลากรกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และกลุ่ม พนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ และเก็บข้อมูลแบบสอบถามจาก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 ตัวอย่าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกัน ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ค่าสถิติ T-Test One-Sample T-Test และ Binomial – test

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมประชุมประชาคม เสนอปัญหา ให้ข้อคิดเห็นในการกำหนด กิจกรรมโครงการ งบประมาณ หรือติดตามประเมินผลในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการมี ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า โดยเฉลี่ยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle โดยได้ปฏิบัติ เป็นบางครั้ง กิจกรรมที่มีส่วนร่วมในการทำมากที่สุดคือ การแยกขยะประเภท กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อลูมิเนียม เพื่อนำไปทิ้ง ไปขายหรือบริจาค

ผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการขยะมูลฝอย น้อยกว่าร้อยละ 50 สมมติฐานข้อ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ น้อยกว่าร้อยละ 50

จากผลการศึกษาที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ สามารถกล่าวได้ว่าการวางแผนนั้นไม่ได้หมายถึงเฉพาะการจัดประชุมประชาคมเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการต่างๆเพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงความคิด นโยบายของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ความพร้อมขององค์กรในด้านต่างๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ และปัจจัยอื่นๆที่จะเป็นตัวกำหนดว่าการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อนั้นจะเป็นไปในทิศทางใด เช่นจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การขยายตัวของท้องถิ่น หรือแม้แต่ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนและความร่วมมือของประชาชนในตำบลซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่น

Independent Study Title Waste Management Planning in Sanphisua Tambon
Administrative Organization, Muaeng Chiang Mai District

Author Mrs. Kannikar Niratsayakul

Degree Master of Public Administration

Independent Study Advisor Lecturer Dr. Udomchoke Asawimalkit

ABSTRACT

250730

This study aimed to investigate the planning process and the operation of the waste management of the Sanphisua Sub-district Administrative Organization, Meuang District, Chiang Mai Province, as well as the level of participation of the local people. Another objective of the study was to establish the guidelines to improve the waste management of this organization. The data collection methods included interviews and questionnaires. The participants in the interviews were administrators, community leaders, health and environment related officers, and garbage collectors from the Sanphisua Sub-district Administrative Organization. For the questionnaire, there were 384 respondents. The data analysis consisted of descriptive statistics and T-Test (One-Sample and Binominal-Test).

The study revealed that in terms of the participation of the local people in the waste management, the majority of the people did not participate in the public hearing, pointing out the problems, suggesting the activities or projects, and evaluating the waste management. For the participation in the “Reduce, Reuse, Recycle” activities, the information from the samples indicated that they sometimes participated in these activities. The most frequent activity was garbage sorting (including papers, glasses, plastic, metals, and aluminum sorting) for disposal, selling or donating.

From the study, it can be concluded that the planning of the waste management of the Sanphisua Sub-district Administrative Organization did not only include organizing a public hearing to have the local people participate in proposing projects, but included the policies of the administrator or leaders, the readiness of the organization (for example, personnel and budget), and other factors which directed the future directions of the waste management. For instance, the increasing of the population, expansion of the community, the strength of the community leaders, and the participation of the local people were crucial in planning the waste management of the community.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามงานวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	4
1.6 ขอบเขตในการศึกษา	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535	7
2.2 บทบาทอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กร	8
2.3 การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	9
2.4 การจัดการขยะและกระบวนการจัดการ	12
2.5 การจัดการสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว	15
2.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย	16
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	25
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	26
3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	26
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26

3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	28
3.4	การเก็บและรวบรวมข้อมูล	29
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4	ผลการศึกษา	32
4.1	ข้อมูลตำบลสันผีเสื้อ	28
4.2	การวางแผนจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ	42
4.2.1	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	45
4.2.2	ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	50
4.3	การทดสอบสมมติฐาน	69
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	72
5.1	การวางแผนจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ	72
5.2	การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อในชุมชน	73
5.3	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	76
5.4	การอภิปรายผลการทดสอบ	78
5.5	ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	82
5.6	ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	83
บรรณานุกรม		84
ภาคผนวก		87
ภาคผนวก ก	แบบสอบถาม เรื่องการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้ออำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	88
ภาคผนวก ข	แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล สันผีเสื้อเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ	94
ภาคผนวก ค	แบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ เพื่อสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	96
ภาคผนวก ง	แบบสัมภาษณ์สำหรับพนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอย กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ เพื่อสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	99

ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำชุมชนตำบลสันผีเสื้อ เพื่อสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	102
ประวัติผู้เขียน	105

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 จำนวนหมู่บ้านและครัวเรือน	34
4.2 แสดงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	39
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนสมาชิกในครอบครัวผู้ตอบแบบสอบถาม	53
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพผู้ตอบแบบสอบถาม	53
4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	54
4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนผู้ตอบแบบสอบถาม	54
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	55
4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	55
4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	56
4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	57
4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	57
4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	58
4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	58
4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการด้านการจัดเก็บขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบล	59
4.19 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการด้านการจัดเก็บขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบล	59
4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการด้านการจัดเก็บขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบล	60
4.21 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการด้านการจัดเก็บขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบล	60

4.22	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการด้านการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล	61
4.23	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการด้านการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล	61
4.24	แสดงจำนวนและร้อยละของการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล	62
4.25	แสดงระดับและร้อยละของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle	64
4.26	แสดงจำนวนและร้อยละของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย	67
4.27	แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ Binomial Test	69
4.28	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าสถิติ t ของการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle	70

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แผนผังโครงสร้างองค์กร	36